

werden onder tucht gezet of mochten geen ambt bekleden in de kerk. Noordtzij zegt (maar hij is beslist niet helder hier): ja! Een collega predikant kwam overigens in een aparte studie tot een tegenovergestelde mening op bijbelse gronden. Op de synode van Middelburg 1869 stond de zaak op de rol. Exegese ten behoeve van de kerk.

Een uitzondering in N.'s opstellen is zijn recensie van het werkje van prof. P. Hofstede de Groot "*De Moderne Theologie*", (II, 318-325). De Groot (voor wie N. "alle achting" heeft) zal toch moeten erkennen dat de 'moderne' theologie een kind is van de Groninger theologie, is de samenvatting van dit opstel.

L. Lindeboom (1845-1933), sinds 1866 't geuzenpastoorske van 's-Hertogenbosch, heeft twee soorten bijdragen geleverd. Een rubriek *Varia*, waarin allerlei actuele vraagstukken werden besproken en in zekere zin de voortzetting is van een dergelijke rubriek ("Iets uit de geschiedenis van deze tijd") in *De Bazuin* - op verzoek van De Cock - én een aantal theologische en stichtelijke opstellen, een zestal, 105 blz. Om met de laatsten te beginnen: een exegetische studie over Joh. 6:44 (I, 177-207), een opstel contra het moderne opstandingsgeloof (II, 15-31) vallen op. Dan is L. duidelijk geïrriteerd in een opstel als hij het ignoreren door de orthodoxe partij in de Hervormde Kerk van de Afscheidenen meent te signaleren (I, 284-290). Hij is erg ingenomen met zijn kerk. Een opstel over de afschaffing van de doodstraf, waarover in de Staten-Generaal in deze tijd wordt gedebatteerd, heeft een praktisch slot: een voorbeeld hoe men tegen de afschaffing bij de Overheid kan protesteren, opgesteld door de kerkeraad in Den Bosch (II, 291-317). Enkele zaken uit de rubriek *Varia* (II, 86, 114, 133, 172, 202): zondagsheiliging, een gezonde zaak; waarom is er nog geen christelijk dagblad?; 't gebed op de openbare school; de bede in de troonrede. Kritisch is L. over de manier waarop de afscheidenen en de oud-gereformeerden verenigd zijn: de eersten hebben te veel water bij de wijn gedaan (II, 172 v.). In de stichtelijke verhalen zien we reeds het portret van de latere Lindeboom, de evangelist. In 1882 werd hij benoemd tot docent (voor de exegese van het Nieuwe Testament) in Kampen.

W.H. Gispen (1833-1909), een voormalige kruisdominee, thans afgescheiden predikant in Kampen (1864). Vruchtbaar publicist,